

היערכות לקראת תום שנת המס 2022

א. תמצית נושאים שיש לבחון במסגרת הערכות לתום שנת המס 2022

שיעורי המס

- שיעור מס החברות לשנת המס 2022 הינו 23% (נותר ללא שינוי משנת 2021). הרחבת סמכות פקיד השומה לקבוע על פי מיטב שפיטתו בשומה חלקית את סכום הכנסתו של אדם בנוגע לפעולה מסוימת.
- עפ"י סעיף 121ב לפקודה, יחיד אשר הכנסתו החייבת בשנת המס 2022 עלתה על 663,240 ש"ח, יהיה חייב במס נוסף על חלק הכנסתו החייבת העולה על הסכום הנ"ל, בשיעור של 3%. ובסעיף זה "הכנסה חייבת" - הכנסה חייבת כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה וכמשמעותה בסעיף 89 לפקודה, למעט סכום אינפלציוני כהגדרתו בסעיף 88 וסכום אינפלציוני כהגדרתו בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין, ולרבות שבח כמשמעותו בחוק מיסוי מקרקעין, ואולם לגבי מכירת זכות במקרקעין בדירת מגורים כהגדרתה בחוק האמור - רק אם שווי מכירתה עולה על 4 מיליון שקלים חדשים והמכירה אינה פטורה ממס לפי כל דין; הסכום האמור יתואם בהתאם להוראות סעיף 9(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין, ולעניין זה יהיה המדד הבסיסי כאמור באותו סעיף המדד שפורסם ביום ד' בשבט התשע"ג (15 בינואר 2013).
- שיעור המס על הכנסה מהימורים, הגרלות או פעילות נושאת פרסים הנו 35%. פטור בסכום של עד 31,200 ש"ח להימור, הגרלה או פרס אחר.

מימון בין חברתי, בעלי שליטה ושיעור הריבית החל בשנת 2022 לעניין סעיפים 3'ט' ו-3'י לפקודת מס הכנסה

שיעור הריבית לעניין סעיף 3'י בשנת 2022 - 2.42% לשנה (לעומת 2.45% בשנת 2021). קיימת חובה לזקוף הכנסות ריבית בשיעור מינימלי בספרי המלווה, כאשר ההלוואה איננה במסגרת הפעילות העסקית הרגילה. מדובר במקרים בהם קיימים "יחסים מיוחדים" בין נותן הלוואה לבין מקבל ההלוואה וההלוואה היא ללא ריבית או בריבית הנמוכה מהשיעור שקבע שר האוצר. במידה ולא נזקפה הכנסה כאמור בספרי המלווה, סעיף 3'י (י) לפקודה קובע חישוב ריבית. ביחס להלוואה עם צד קשור בחו"ל, חלות הוראות סעיף 85 א' לפקודה והתקנות שהותקנו מכוחו. יש להוציא חשבונית מס בגין התשואה, לפי העניין, אם החברות אינן רשומות ב"איחוד עוסקים" (לרבות כאשר הן רשומות אך החברה הלווה איננה זכאית לקזז את מס התשומות לו הייתה מוצאת חשבונית מס). יצוין כי לעניין הלוואות בריבית נמוכה - רשות המיסים פרסמה חוזר מספר 13/2018 אשר עוסק בנושא זה, כמו כן נוסף טופס דיווח שמספרו 1485 - הלוואות המוחרגות עפ"י סעיף 85א' (ו).

שיעור הריבית לעניין סעיף 3'ט' בשנת 2022 - 3.23% לשנה (לעומת 3.26% בשנת 2021). סעיף 3'ט (ט) יחול על יתרות חובה בעלי שליטה וכן על הלוואות לעובדים שאינם בעלי שליטה למעט הלוואה שאינה עולה על 7,920 ש"ח בחודש (מעודכן לשנת 2022) שתוצמד לעליית המדד בלבד. יש לשים לב כי סעיף זה אינו חל על הלוואות בין חברתיות, למעט במקרה בו מקבלת ההלוואה הינה חברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א לפקודה.

מע"מ בגין ריבית

הרינו להפנות את תשומת הלב כי בהתאם לסעיף 1 לחוק מע"מ, הכנסות מריבית בין הלוואה שניתנה לבעלי המניות ולעובדים הינה עסקה החייבת במע"מ ומשכך יש לדווח על הריבית ולשלם את המע"מ בגינה. המחלקה המקצועית של מע"מ קבעה כי בריבית הנקבעת לפי סעיף 3'ט' לפקודה כלול רכיב המע"מ. לפיכך יש לחלץ מתוך הסכום המתקבל בחישוב 3'ט' את המע"מ.

בעלי שליטה

הפרשי הצמדה על "הלוואות בעלים" יהיו פטורים ממש. הפטור מותנה באי תשלום וזקיפה של הפרשי ההצמדה בגין יתרות הזכות, לזכותו של בעל השליטה לפני תום שנת המס, ובתשלום המס בגין יתרות החובה של בעל השליטה במקרים בהם חלות עת יתרות אלה הוראות סעיף 3(ט). כמו כן, לאור רפורמת המס שנכנסה לתוקף החל משנת המס 2006, קיים לכאורה מה-1 בינואר 2006 פטור ממש על הפרשי השער בגין הלוואה הצמודה למטבע חוץ כלשהו, המוענקת מבעל שליטה שהינו יחיד לחברה שבשליטתו.

עבור בעלי שליטה מומלץ לבצע את הפעולות הבאות:

- הפקדות לקופות גמל לפיצויים או לקצבה ולקרן השתלמות עבור בעלי שליטה בגבולות התקרה.
- הקדמת תשלומים לבעלי שליטה שיש לנכות מהם מס במקור או תשלום ניכוי המס במקור.

משיכת בעלים מחברה סעיף 3(1ט)

במסגרת תיקוני החקיקה הנרחבים בשנים האחרונות, חוקק בתיקון 235 לפקודת מס הכנסה (פורסם ביום 29 בדצמבר 2016) סעיף 3(1ט) אשר ביקש להרחיב משמעותית את סמכות פקיד השומה לחייב במס בעל מניות בגין שימוש בכספי החברה לתועלתו האישית.

משיכה של כספים מחברה על ידי יחיד בעל מניות מהותי בחברה או קרובו, או העמדת נכס ("נכס" - דירה, חפצי אומנות או תכשיטים, כלי טיס, כלי שייט ונכסים אחרים כפי שיקבעו) של חברה לשימוש של יחיד בעל מניות מהותי או של קרובו, והכל במישרין או בעקיפין, למעט משיכה או העמדה לשימוש כאמור המהווה הכנסה אשר מלוא המס המתחייב ממנה נוכח, ולרבות הלוואה או כל חוב אחר ומזומנים או שווה מזומנים שהחברה העמידה כבטוחה להלוואה שבעל המניות נטל יראו אותם כהכנסה של בעל המניות, בתום שנת המס שלאחר השנה שבה נמשכו הכספים או בתום שנת המס שבה הועמד נכס לשימוש כאמור, מדיבידנד (חלופה א' בהתאם למבחני חלוקת דיבידנד), מעבודה (חלופה ב' אם התקיימו יחסי עובד-מעביד) או מעסק/משלח יד (חלופה ג' אם לא נתקיימו החלופות הקודמות). יובהר, כי ככל שהמשיכה חויבה במס בידי בעל המניות בהתאם לחלופה השנייה או השלישית לעיל, והחברה רשמה בספריה הוצאה כנגד סגירת יתרת המשיכה שחויבה, תיחשב ההוצאה גם כהוצאה לצרכי מס.

יצוין כי כספים שהושבו לחברה עד לתום שנת המס העוקבת לשנה בה נמשכו, אולם נמשכו מחדש בתוך שנתיים מהמועד בו הושבו - ולא הוחזרו בתוך 60 ימים, יראו אותם כאילו לא הושבו. כמו כן, נכס שהועמד לרשות בעל המניות והושב לחברה עד מועד החיוב כהגדרתו בסעיף ולאחר מכן הועמד לשימוש מחדש בתוך שלוש שנים ממועד שבו הושב, יראו אותו כאילו לא הושב.

בחישוב סכום המשיכה כאמור לעיל יקוזזו יתרות זכות של בעל מניות בחברה, הלוואות בנקאיות שנטלה החברה והועברו לבעל המניות המהותי תוך 60 ימים ובעל המניות נושא בכל עלויות ההלוואה. כמו כן, בנכס שהוא דירה תקוזז הלוואות משכנתא מתאגיד בנקאי בחישוב סכום המשיכה.

האמור לעיל תקף על משיכות בסכום מצטבר שעלו ביום כלשהו בשנת המס ובשנת המס שלפניה על סכום של 100 אלפי ש"ח. עד למועד החיוב יחולו על המשיכה הוראות סעיף 3(ט) לפקודת מס הכנסה.

לתשומת הלב כי בעת האחרונה נחקרו תחת אזהרה בעלי שליטה והמייצגים שלהם בקשר לאי יישום הוראות סעיף 3(1ט) לפקודה כשהם חשודים בביצוע עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח ומסירת דו"ח כוזב בכוונה להתחמק מהמס (בעל השליטה) וסיוע להשמטת הכנסה על ידי הגשת דו"ח כוזב במטרה להתחמק ממס (המייצג).

הלוואות לחברה קשורות - סעיף 3(1ט)

בתנאים מסוימים גם משיכת כספים בעקיפין מחברה תחשב כמשיכה. לדוגמא במקרה בו ניתנה הלוואה או חוב על ידי חברה שבעל המניות הינו בעל מניות מהותי בה לידי חברה אחרת שבה הוא בעל מניות מהותי (חברת אחות למשל). כמו כן, הלוואה מחברה לשותפות בה שותף בעל המניות המהותי בחברה המלווה תחשב אף היא למשיכה בעקיפין. יחד עם זאת, קובע סעיף 3(1ט)(9) כי הלוואה שניתנה לחברה שאינה תאגיד שקוף ומשמשת לתכלית כלכלית בחברה מקבלת הלוואה, לא תחשב כמשיכה בעקיפין. הלוואה תחשב כמשמשת לתכלית כלכלית אם מדובר בהלוואה המשמשת את החברה לצרכיה ולא לצרכיו של בעל המניות בה. כך לדוגמא במקרה וההלוואה נלקחה לטובת החזר חוב של החברה הלווה לצד ג', שאילו לא היה מוחזר בסמוך למועד לקיחתה הייתה ממומשת ערבות אישית שניתנה על ידי בעל המניות בחברה הלווה, הרי שמדובר בהלוואה המשמשת את צרכיו של בעל המניות בה.

יש לשים לב, כי ההקלה מתייחסת רק למקרה בו מדובר בהלוואה ולא במשיכה. כך למשל משיכת כספים ללא הסכם הלוואה, ללא קביעת שיעורי ריבית, ללא קביעת מועדי פרעון וללא מתן בטחונות על ידי הלווה לא תחשב כהלוואה לעניין ההקלה ויחולו עליה הוראות 3(1ט).

מיסוי חברות ארנק - סעיף 62א לפקודה

החל משנת 2017, הכנסתה החייבת של "חברת מעטים" (בשליטתה של 5 בני אדם לכל היותר שאינה חברת משלח יד זרה) הנובעת מפעילותו של היחיד שהוא בעל מניות מהותי בה, כנושא משרה או כנותן שירותי ניהול וכיוצא' בחבר בני אדם, תחשב כהכנסתו של היחיד מיגיע אישית מעסק, משלח יד, משכורת או הכנסה פירותית אחרת לפי העניין.

במידה והכנסת החברה נובעת מפעילותו של היחיד והיא מסוג הפעולות הנעשות בידי עובד עבור מעסיקו תחויב הכנסת בעל המניות כמשכורת בהתקיים:

1. 70% או יותר מהכנסתה או הכנסתה החייבת של חברת מעטים בשנת המס (למעט הכנסות מיוחדות/רווחים מיוחדים) בשירות הניתן מהיחיד או קרובו לרבות עובדי חברת מעטים (במישרין או בעקיפין) לאדם אחד או קרובו.

2. השירות ניתן במשך 30 חודשים מתוך תקופה של ארבע שנים (הספירה תחל מיום תחילת השירות אף אם ניתן לפני ה- 1.1.2017).

חריגים - האמור לא יחול על שירות שניתן על ידי שותף בשותפות או על חברת מעטים המעסיקה לפחות ארבעה עובדים או כאשר היחיד בעל מניות מהותי במישרין או בעקיפין בחברה האחרת.

חלוקת רווחים צבורים כפוייה בחברת מעטים - סעיף 77

בסמכות מנהל רשות המסים בהתייעצות עם ועדה שתוקם, להורות לפקיד השומה לראות ב- 50% לפחות מתוך רווחיה של חברה לשנת מס פלוניית שטרם חולקו עד תום חמש שנים שלאחר שנת המס הפלונית, כאילו חולקו כדיבידנד, כלומר בשנת 2022 ניתן להורות על חלוקת רווחים שנצברו החל מיום התאגדות החברה ועד לתום שנת המס 2016, זאת בהתקיים:

א. רווחיה הנצברים של החברה עולים על 5 מיליון ש"ח.

ב. החלוקה לא תזיק לפיתוחו או לקיומו של עסק החברה.

ג. תוצאת אי החלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס.

ד. לאחר הוראת המנהל על החלוקה לא יפחתו מ- 3 מיליון ש"ח רווחיה הצבורים לתום אותה שנה ולתום 12 החודשים שקדמו להוראת המנהל.

עמדות חייבות בדיווח

בדצמבר 2015 פורסם תיקון חוק הטבות במס וייעוץ במס (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2015 הקובע בין היתר חובת דיווח בגין נקיטת עמדה חייבת בדיווח לעניין מס הכנסה ובאופן דומה גם חוקי מסים עקיפים (בלו על דלק, מע"מ, מס קניה ומכס).

הדיווח הנדרש בחוק באמצעות טופס מס הכנסה מס' 1346 הוא בגין עמדה הנכללת בדוח השנתי למס הכנסה, העומדת בניגוד לעמדה שפרסמה רשות המסים, עד תום שנת המס שלגביה מוגש הדוח, אשר יתרון המס הנובע ממנה עולה על 5 מיליון שקלים חדשים באותה שנת מס או על 10 מיליון שקלים חדשים במהלך ארבע שנות מס לכל היותר. הדיווח על נקיטת עמדה במסים עקיפים (מע"מ, מכס) יחול על עמדה שיתרון המס הנובע ממנה עולה על 2 מיליון ש"ח בשנה או 5 מיליון ש"ח במהלך ארבע שנים.

רשות המסים מפרסמת בתום כל שנה את רשימת העמדות החייבות בדיווח לאותה שנת מס.

דיווח בגין חוות דעת

בהמשך לאישור חוק הטבות מס וייעוץ במס (תיקוני חקיקה) התשע"ו - 2015 פרסמה רשות המסים את טופס 1345 "דיווח בגין חוות דעת".

נקבע כי בדוחות השנתיים החל משנת 2015 ואילך שיוגשו למס הכנסה יצורף טופס 1345 במידה וחלה חובת דיווח על חוות דעת ובלבד שהתקיים בה אחד מאלה:

1. שכר הטרחה בגין חוות הדעת, כולו או חלקו, תלוי בסכום יתרון המס שיווצר למקבל חוות הדעת והינו סכום של 100 אלפי ש"ח לפחות שהוסכם בין הצדדים כי ישולם בעד חוות הדעת בגין חיסכון המס המרבי הכולל שיווצר למקבל חוות הדעת.

2. חוות הדעת היא "תכנון מדף" - "תכנון מדף" - אחד מאלה:

- חוות דעת הכוללת בעיקרה תוכן אחיד באותו נושא, שניתנה במישרין או בעקיפין, על ידי נותן חוות הדעת, לשלושה לפחות, בתוך תקופה של שנתיים ואינה תלויה בעיקרה בנסיבותיו המיוחדות של מקבל חוות הדעת.

- חוות דעת שנותן חוות הדעת הוא שהציע אותה למקבל מיוזמתו, והמקבל חויב בחובת סודיות לגבי תוכנה.

יצוין כי חובת הדיווח חלה על חוות דעת בכתב, חתומה ושניתנה החל מ 1 בינואר 2016. כמו כן הדיווח יחול על יחיד או חבר בני אדם שהכנסתו בשנת המס, למעט הכנסה כמשמעותה בסעיף 89 לפקודת מס הכנסה, עולה על 3 מיליון ש"ח, או על יחיד או חבר בני אדם שהכנסתו כמשמעותה בסעיף 89 לפקודת מס הכנסה בשנת המס, עולה על מיליון וחצי ש"ח, ובלבד שחוות הדעת ניתנה בקשר לאותה הכנסה. יודגש כי לא תידרש מסירת חוות הדעת, אלא דיווח על עצם קבלתה וסוג סוגיית המיסוי המושפעת ממנה.

חיוב דמי ביטוח לאומי על הכנסות חברה משפחתית

סוגיית חיוב דמי ביטוח לאומי על הכנסות חברה משפחתית נידונה בשנים האחרונות בערכאות שונות בבתי המשפט בישראל. ביום 5 באוקטובר 2021 ביה"ד הארצי לעבודה דחה ערעור שהוגש בנדון וקיבל את עמדת הביטוח הלאומי לפיה **כל הכנסתה החייבת של כל חברה משפחתית תחשב כמחולקת כדיבידנד לכל אחד מבעלי מניותיה לפי חלקו, ותחויב בידי כל אחד מהם בדמי ביטוח כהכנסות פאסיביות ללא כל אבחנה מהו מקור ההכנסה החייבת בחברה המשפחתית** – עסק, רווחי הון, ריבית ודיבידנד, שכר דירה וכו'.

שיעור דמי ביטוח לאומי שחל על הכנסות פאסיביות הינו **12% על החלק העולה על 25% מהשכר הממוצע במשק (31,653 ש"ח) ועד לתקרה בחוק 540,900 ש"ח** (מעודכן לשנת 2022).

להחלטה זו חשיבות מרחיקת לכת שכן שמעתה גם הכנסות מרווח הון, ריבית ודיבידנד או מהשכרת דירות למגורים והשכרת נדל"ן בחו"ל בשיעורי מס מוגבלים אשר לו הופקו ע"י יחיד פטורות מדמי ביטוח לאומי, יחויבו מעתה. יתר על כן, הכנסות מעסק וממשלח יד בחברה המשפחתית יחויבו כהכנסה פסיבית ללא זכויות לגמלאות כמו פגיעה בעבודה ואף עלולות לפגוע או לשלול קצבאות אחרות הקשורות למבחני הכנסות פאסיביות.

בהתאם לאמור ועד עתירה לבג"צ, **החלטה זו בתוקף רטרוא החל משנת המס 2018** ובהתאם לכך החל המוסד

לביטוח לאומי לאחרונה לשלוח למבוטחים הודעות חיוב בגין חלקם בהכנסות החברות המשפחתיות. לאור ההשלכות הנוספות של חיוב דמי ביטוח לאומי, חברה משפחתית המעוניינת לשנות את סיווגה לחברה רגילה בשנת מס מסוימת, חייבת להודיע לפקיד השומה עד ליום 30 בנובמבר של השנה הקודמת באמצעות טופס 2590. תשומת הלב כי חברה משפחתית שתבקש לחזור ולהיות חברה רגילה לא תוכל עוד בעתיד לחזור ולהיות חברה משפחתית. האמור תקף גם עבור חברת בית באמצעות הודעה לפקיד השומה בחתימת כל בעלי המניות.

פירוק חברות פרטיות בלתי פעילות

חברה פרטית שהתאגדה בישראל, לרבות חברה שאינה פעילה, חייבת כל שנה בתשלום אגרה שנתית לרשם החברות. אי תשלום אגרה עלול להביא לסיווגה של החברה כ"חברה מפרת חוק", סטטוס הגורר סנקציות על החברה ונושאי המשרה בה. **על פי הוראת שעה שנקבעה בתקנות החברות (אגרות), תשס"א-2001, בתנאים מסוימות ניתן לקבל פטור מתשלום אגרות (גם רטרואקטיבית), אך הוראה זו עתידה לפקוע ביום 14 בפברואר 2023.**

ספירות קופה

יש לערוך ספירת קופה בתאריך 31 בדצמבר 2022 ולהכין רשימה הכוללת פירוט של כל השיקים הדחויים, השטרות והמזומנים שימצאו בקופתכם בסוף יום העסקים האחרון של שנת המס, יש לציין על גבי הרשימה את תאריך הספירה, שם החברה, שמות הסופרים וחתימתם.

השמדת מלאי

רשות המסים פרסמה הוראת ביצוע מס' 14/2018 לעניין הפעולות הנדרשות בנושא השמדת מלאי וביום 28 ביולי 2019 פרסמה מסמך הבהרה המתייחס בהרחבה לדרכי הביצוע ואופן הדיווח במקרים כגון זה.

ספירות מלאי

חברות אשר ברשותן מלאי עסקי למכירה, חייבות להיערך בימים אלו לעריכת ספירת המלאי אשר חובה לערכה לפי הוראות מס הכנסה בתום כל שנת מס.

נציין כי, הוראות מס הכנסה מאפשרות גמישות במועד הספירה בפועל, כאשר לא ניתן לספור את המלאי בתאריך זה. הגמישות מאפשרת לערוך את ספירת המלאי עד 10 ימים לפני או אחרי 31.12.2022, ולהיערך לבצוע התאמה בין כמויות המלאי לפי רשומות הספירה בתאריך הספירה בפועל, לבין רשימות המלאי הסופיות ליום 31.12.2022 (במידה והספירה מתוכננת מעבר למועדים אלו יש להודיע מראש לפקיד השומה בכתב).

עריכת המפקד - יש להכין רשימות מלאי שיכללו את כל הטובין שבבעלותכם או ברשותכם. טובין השייכים לאחרים ונמצאים ברשותכם ירשמו בנפרד (כגון: טובין במשגור). כמו כן, עליכם לערוך רשימת טובין שבבעלותכם והנמצאים, בתאריך המפקד, אצל אחרים (כגון: סחורה שנשלחה לעיבוד טובין במחסני ערובה).

גיליונות הספירה יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. בראש כל גיליון יצוין תאריך המפקד ומקום אחסון הטובין. רצוי לערוך את הרשימה ב-3 עותקים לפחות. הרשימות יכללו לפחות פרטים אלו:

תיאור הטובין באופן המאפשר זיהוי סוגם;

- מצב הטובין תוך ציון מצב תקינותם (מיושנים, מקולקלים, במחזור איטי, פסולת וכד').

- יחידת מדידה (ק"ג, מטרים וכד').

- הכמות (מספר היחידות כאמור לעיל).

- רצוי להשאיר מקום ל-2 טורים נוספים שימולאו במועד מאוחר יותר והם: מחיר היחידה ושווי כולל (מספר היחידות מוכפל במחיר).

- תוצרת בעיבוד תירשם תוך ציון הכמות ביחידות פיזיות ושלב העיבוד (רמת הגמר) במועד הספירה.

רצוי להשאיר 3 עמודות נוספות לחישוב תפוקה שוות הערך (כמות היחידות הפיזיות מוכפל ברמת הגמר), לעלות ליחידה ולשווי הכולל. הרשימות ירשמו בדיו ולא בעפרון. מבצעי הספירה יחתמו בסוף כל גיליון ויציינו את שמם המלאי. נציג משרדנו יבקר בשעת הספירה.

חישוב שווי המלאי

א. ניתן לחשב את שווי המלאי במועד מאוחר יותר.

ב. אין לכלול בחישוב השווי טובין שאינם שייכים לעסק אך יש לכלול פריטים ששייכים לעסק אך במועד הספירה הם נמצאים ברשותם של אחרים.

ג. השווי של המלאי מחושב בדרך כלל לפי עלות (ללא מע"מ).

ד. במקרה ומדובר בטובין שאינם תקינים או שמחיר מכירתם המשוער נמוך מעלותם, יש לחשב את השווי לפי ערך המימוש נטו (שווי שוק בניכוי עלויות מכירה).

ה. העלות תחושב לפי שיטת ה FIFO או לפי זיהוי ספציפי של מחיר קניית יחידת המלאי.

ו. יש לסכם את רשימת המלאי לפי קבוצות כגון: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, מלאי בעיבוד, מלאי מוצרים מוגמרים וכד'.

ז. יש לחשב את שווי המלאי על גבי גיליונות המפקד. במידה והחישוב לא נעשה על גבי גיליונות המפקד המקוריים, יש לבצע מעקב הדדי בין רשימות המפקד לבין רשימות חישוב השווי.

שמירת הרשימות

יש לשמור את רשימות מפקד המלאי לתקופה של 7 שנים מתום שנת המס או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה, כמאוחר שבהם.

הערכות חברות המדווחות על בסיס מזומן

ביום 25 ביולי, 2012, פרסמה רשות המיסים הוראת ביצוע 8/2012 בנושא "בסיס דווח לצרכי מס - מזומן או מצטבר". החוזר קבע כי כאשר על פי כללי חשבונאות מקובלים ערכה חברה דוח כספי חשבונאי על בסיס מצטבר, לא ניתן לשנות את בסיס הדיווח בדוח ההתאמה לצרכי מס לבסיס מזומן, אלא ככל שקיימת הוראה מפורשת לעניין הכנסה מסוימת לדיני המס ובהתייחס להכנסה זו בלבד, הוראה זו תחול על דוחות לשנת המס 2012 ואילך.

בחברות אשר תדווחנה למרות האמור לעיל על הכנסותיהן למס הכנסה על בסיס מזומן, מומלץ לבחון את הנושאים הבאים:

- השלמת תשלומים בשל הוצאות שכר ונלוות לשכר (קופות תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח מנהלים).
- השלמת תשלומים בשל פיצויי פרישה - לשנה השוטפת, לרבות עדכון בגין תוספת שכר ובשל שנים קודמות - מותנה בקבלת אישור רשות המיסים.
- הקדמת תשלום פיצויים למפוטרים מכספי החברה, פדיון חופשה, דמי הבראה וכיו"ב.
- הקדמת תשלומים שונים (ספרות מקצועית, השתלמויות, צרכי משרד, תיקונים והחזקה וכיו"ב).
- תשלום הוצאות לתושבי חוץ או לחילופין תשלום ניכוי מס במקור המתאים על מנת להכשיר את ההוצאה לצרכי מס.
- תשלום הוצאות לבעלי שליטה.
- תשלומים בשל הוצאות מחקר, סרטים ונפט.
- תשלום דמי פנוי.
- רכישת קופות רושמות, לאור הניכוי המיוחד המוענק במסגרת תקנות מס הכנסה.
- תשלומים בשל תרומות למוסדות מוכרים.
- גילום הוצאות המהוות טובת הנאה והניתנות לכלל העובדים לפי שיעור המס הממוצע החל על עובדי החברה.

דגשים באשר להכנסות שונות

• שיחלוף נכסים

- החלפת נכס בר פחת - דחיית רווח הון.
- בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 96 לפקודה, אותו חלק מרווח ההון הנדחה יופחת מהמחיר המקורי של הנכס המחליף, הן לעניין תביעת הפחת והן בעתיד לעניין חישוב רווח ההון ממכירתו.
- במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2013-2014 בוטלה האפשרות לביצוע שחלוף לגבי רווח הון ממכירת נכס שהוא:
  - כלי רכב פרטי ששימש להשכרה;
  - זכות במקרקעין הנמצאים מחוץ לישראל;
  - נכס שנמכר במכירה רעיונית בעקבות חלוקת דיבידנד מרווחי שיערוך.

במקרה של מכירת זכות במקרקעין הנמצאים מחוץ לישראל לגביהם בוצע שיחלוף בחו"ל נקבע מנגנון לזיכוי מיסי חו"ל שיחולו בעת מכירת הנכס ששוחלף. במידה ולא ניתן יהיה לקבל זיכוי כנגד הכנסות חוץ, יינתן הזיכוי כנגד המס החל על הכנסות שהופקו בישראל. סכום שלא ניתן יהיה לקזזו כנגד מיסי חו"ל יוחזר לחברה בתום שנת המס שבה נמכרו המקרקעין שנרכשו לחילוף.

• הפסד הון הנובע מחילוף ציוד ומכונות בעסק

סעיף 27 לפקודה מאפשר במקרה של הפסד הון ממכירת מכונות וציוד אשר הוחלפו בציוד חדש לנכות את ההפסד כהוצאה פירותית.

• מיסוי דמי שכירות שנתקבלו מראש

על חברה המנהלת ספרים על בסיס מצטבר, שלה הכנסות שכירות שאינן מגיעות לכדי עסק, לכלול במסגרת הכנסתה החייבת את הגבוה מבין: ההכנסה על בסיס צבירה או ההכנסה מראש שנתקבלה במזומן.

• מימוש נכסים

- לגבי נכסי מקרקעין שנרכשו עד שנת המס 1960 וחלים לגביהם שיעורי מס מוגבלים, יש להביא בחשבון שיעורי מס משתנים, בכפוף להוראות כדלקמן:
- לגבי חברות שהכנסתן מעסק - נקבע כי החל משנת המס 2005 יעלה בהדרגה שיעור מס השבח המירבי בשל מכירת נכס מקרקעין היסטורי שיום רכישתו עד 1960 ב-1% לכל שנה עד שנת המכירה, ובלבד שבכל מקרה שיעור המס הכולל על השבח הריאלי לא יעלה על שיעור מה החברות.
- לגבי חברות שהכנסתן אינן מעסק - נקבע כי החל משנת המס 2011 תחול הגדלה הדרגתית של שיעורי מס השבח ההיסטוריים המירביים בשל מכירת מקרקעין שיום רכישתו עד 1960 (בגין שנת 2011 -1%, בגין שנת 2012 -1% נוסף ובגין שנות המס 2013 ואילך -2% נוספים לכל שנת מס עד למכירה), ובלבד שבכל מקרה שיעור המס הכולל על השבח הריאלי לא יעלה על שיעור מס החברות.
- לגבי נכסי מקרקעין ונכסים אחרים שנרכשו על ידי יחידים עד לשנת המס 1960 וחלים לגביהם שיעורי מס מוגבלים - נקבע, כי החל משנת 2005 יעלו בהדרגה שיעורי מס השבח ומס רווח ההון המירבי בשיעור של 1% לכל שנה. שיעור המס הכולל על השבח הריאלי או על רווח ההון הריאלי לא יעלה על 25%. כן נקבעה הגדלה הדרגתית נוספת של 1% בשנת 2012, וכן של 2% לשנה עד 2017 לגבי נכס מקרקעין ו-2% לשנה עד לשנת 2014 לגבי נכס אחר.

• "עבודות ממושכות" (מתייחס בעיקר לקבלנים)

- קבלן מבצע - קביעת עיתוי הכרה ברווח על-פי התקדמות העבודות - "עבודה ממושכת". רווח מהפרויקט יוכר בעת שיעור השלמה של 25% לפחות והפסד יוכר כאשר לפחות 50% מהעבודות בוצעו.
- קבלן בונה - קביעת עיתוי הכרה ברווח במועד שבו הבניין שנבנה "ראוי לשימוש".
- לגבי קבלן בונה וקבלן מבצע - בדיקת הוצאות מימון שניתן ליחסן ספציפית לעבודות (יישום הלכת "אינטרבילדינג")
- לעניין עסקאות קומבינציה - בחינת יישום הלכת "דירום" שאפשרה הכרה כהפסד גם ביחס למרכיב של ה"קבלן הבונה" בתנאים מסוימים. בחינת יישום הלכת "מפלסים" המאפשרת ביצוע עסקת מימון לבניה בתנאים מסוימים, מבלי שהעסקה תסווג כעסקת קומבינציה.

השלמת תשלומים עד תום שנת המס לשם קבלת הטבות מס

- לקופות גמל (תגמולים ו/או קצבה), לביטוח חיים, ולקרן השתלמות.
- תרומות למוסדות מוכרים.
- לגבי עצמאים - הקדמת התשלום האחרון למוסד לביטוח לאומי שמועד פירעונו חל ב-15 בינואר 2023, לשנת המס 2022, לשם ניצול הניכוי בשנת המס 2022.
- השלמת תשלומי התחייבויות להוצאות לגבי מי שהכנסתו מדווחת על בסיס מזומנים (שכר דירה, חשמל, הוצאות משרד, שכר טרחת עו"ד, רו"ח וכיו"ב).
- קביעת מועד תקבול דמי שכירות מראש, בכפוף להוראות החוק המתייחסות להכנסות מהשכרת דירה למגורים.
- רכישת קופות רושמות לפני תום שנת המס.
- השלמת תשלומים המקנים זיכוי מסכום המס בעד הוצאות להחזקת קרוב במוסד שישולמו עד 31.12.2022.
- שמירת תיעוד מתאים המתייחס למכירת ניירות ערך סחירים, פדיון תוכניות חסכון וכד'.
- השלמת מקדמות בשל "הוצאות עודפות" שיחשבו כמס ששולם על חשבון השנה השוטפת.
- תשלום יתרת חוב המס עד 31 בינואר 2023 ללא חיוב בהפרשי הצמדה וריבית, או עד תום פברואר 2023 אגב תשלום מחצית הפרשי הצמדה והריבית, או עד תום מרץ 2023 אגב תשלום 75% מהפרשי הצמדה והריבית.
- שיקולים לגבי תשלומי מענקים על מנת להקטין הפרשי הצמדה וריבית המוטלים ממחצית שנת המס בשל הפחתת מקדמות בלתי מוצדקת.
- התאמת המחזור שדווח לצורכי תשלום מקדמות למחזור בפועל והשלמת הפרשים בדוח דצמבר.
- התאמת המחזור ודיווח כנ"ל לצורכי מס ערך מוסף.
- פנסיה חובה לעצמאיים - החל מינואר 2017 נכנסה לתוקף חקיקה המחייבת עצמאיים להפקיד לפנסיה. חובת ההפקדה חלה על כל עצמאי מעל גיל 21 ועד גיל פרישה מוקדמת (גיל 60) אשר פעיל כעצמאי במשך יותר מ-6 חודשים, אולם עצמאי שבמועד תחילת החוק היה מעל גיל 55 חובת ההפקדות המינימליות יהיו כדלקמן: עד 50% מהשכר הברוטו הממוצע במשך -4.45% מההכנסה החודשית הממוצעת ומעל ועד השכר הברוטו במשך -12.55%.

עיקרי כללי קיזוז הפסדי הון מניירות ערך ביחס לשנת המס 2022

- **קיזוז הפסדי הון שוטפים - שנת מס 2022**
 הפסד הון שוטף לסוגיו השונים, שגובש בשנת המס 2022, ניתן לקיזוז כנגד רווח הון ריאלי לפי העקרונות הקיימים הקבועים בסעיף 92 לפקודה, בין אם ההפסד או הרווח נוצרו מנכס בחו"ל, לרבות נייר ערך הנסחר בחו"ל, ובין אם ההפסד או הרווח נוצרו מנכס בישראל, לרבות נייר ערך הנסחר בישראל. יצוין כי הפסד הון לצרכי מס מתגבש רק כאשר הנכס / נייר הערך מומש בפועל.

- **קיזוז הפסד הון כנגד ריבית ודיבידנד**
 - ניתן לקזז הפסד הון שוטף מניירות ערך לסוגיהם השונים שגובש בשנת המס 2022, כנגד הכנסות מדיבידנד או מריבית, הנובעים מאותו נייר ערך שמומש.
 - ניתן לקזז הפסד הון שוטף מניירות ערך לסוגיהם השונים שגובש בשנת המס 2022, גם כנגד הכנסות ריבית ודיבידנד מניירות ערך אחרים בשנה זו, בכפוף לכך ששיעור המס החל על הכנסות אלו אינו עולה עבור חברות על 23% בשנת 2022 ועבור יחידים על 25% בשנת 2022.
 - לא ניתן יהא לקזז הפסד הון מועבר מניירות ערך שגובש בשנת 2021 כנגד הכנסות מדיבידנד או מניירות ערך שהתקבלו בשנת 2022.

לאור החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב - 2011, במסגרתו הועלה שיעור המס על דיבידנד לבעל מניות מהותי משיעור של 25% ל- 30% לא מתאפשר לבעל שליטה לקזז הפסדי הון שוטפים מהכנסות דיבידנד שקיבל מחברות בשליטתו, וזאת בהיעדר התאמה של הוראות סעיף 92 לפקודה לשיעורי המס החדשים.

יישום הוראות פס"ד מוזס

בפסק דין מוזס קבע ביהמ"ש העליון כי לא ניתן להכיר בהפסד הון מנייר ערך שערכו נקוב במטבע זר כאשר ההפסד נובע מירידה בשער החליפין של המטבע.

טבלה מסכמת לעניין קיזוז הפסדי הון שוטפים - כלל הנישומים

רווח הון מנכס לא סחיר בחו"ל	רווח הון מנכס לא סחיר בישראל	ריבית מפיקדונות בבנקים או חסכון (2)	דיבידנד מני"ע (1)	ריבית מני"ע (1)	רווח הון מני"ע נסחרים בחו"ל	רווח הון מני"ע נסחרים בישראל	סוג ההכנסה / סוג הפסד
+	+	-	+	+	+	+	הפסד מני"ע נסחרים בישראל
+	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	-	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	+	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	הפסד מני"ע נסחרים בחו"ל
+	+	-	(3) +	(3) +	+	+	הפסד הון מנכס לא סחיר בארץ
+	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	-	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל (3)	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל (3)	+	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	הפסד הון מנכס לא סחיר בחו"ל

(1) בנסיבות בהן מדובר בקיזוז הפסדי הון שוטפים כנגד הכנסות ריבית ודיבידנד שאינם נובעים מנייר הערך שמומש, הקיזוז כאמור יתאפשר כל עוד שיעור המס על הריבית או הדיבידנד אינו עולה על שיעור מס החברות (23% בשנת המס 2022).

(2) קיימת גישה לפיה פיקדונות מובנים מסוימים (structure) מהווים נכס הון ולא פיקדון, על כל המשתמע מכך.

(3) הקיזוז אפשרי רק משמדובר בהפסד הון מנכס שהינו נייר ערך לא סחיר.

ד. הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2022

פקודת מס הכנסה מתירה בתנאים מסוימים ניכוי תשלומים לקרן השתלמות גם לעצמאיים, לחברי קיבוץ ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים.
להלן ריכוז ההוראות בנושא זה לגבי שנת המס 2022:

שיעורי הפרשות

בשנת המס 2022 יותרו בניכוי הפרשות כאמור לקרן השתלמות כדלקמן (שנתי):

שכיר בעל שליטה

הפרשות החברה בגובה של עד 4.5% מהמשכורת השנתית שאינה עולה על 188,544 ש"ח (15,712 ש"ח לחודש) (ניכוי מירבי של 8,484 ש"ח).
ניכוי ההוצאה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של 1.5%.
כלומר, על מנת להנות מההטבה המקסימאלית בשנת המס 2022, יש צורך בהפרשה בשיעור של 6% (4.5% חלק המעביד ו- 1.5% חלק העובד) ממשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח (הפרשה מרבית - 11,313 ש"ח וניכוי מרבי של 8,484 ש"ח).

הפרשות המעביד מעבר לשיעור של 4.5% ועד לשיעור של 7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח לא תותר כהוצאה בידי המעביד, אך לא תיחשב כהכנסה בידי בעל השליטה (מותנה בתשלום בשיעור של 2.5% של בעל השליטה). הפרשה בשיעור העולה על 7.5% תחשב כהכנסת עבודה של בעל השליטה כבר במועד ההפרשה כאמור בסעיף 3(ה) לפקודת מס הכנסה.

שכיר שאינו בעל שליטה

הפרשות מעביד עבור עובדים שכירים רגילים (שאינם בעלי שליטה) כדלקמן:
עד 7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח ו- 2.5% תשלום מקביל של העובד.
(אצל עובדי הוראה: 8.4% ו- 4.2% בהתאמה).
עמדת רשות המסים היא כי תקרת המשכורת הקובעת הינה בגין הכנסתו הכוללת של העובד ממשכורת כהגדרתה בתקנות קופ"ג, ולא בגין כל עבודה בנפרד, אם הוא עובד במספר מקומות עבודה.

עצמאי וחבר קיבוץ

4.5% מההכנסה מעסק או ממשלח יד שאינה עולה על 270,000 ש"ח (ניכוי מרבי של 12,150 ש"ח). הניכוי כהוצאה מותנה בתשלום נוסף של העצמאי ושל הקיבוץ, לפי העניין, בשיעור של 2.5%.
כלומר, על מנת ליהנות מההטבה המקסימאלית בשנת המס 2022, יש צורך בהפרשה בשיעור של 7% מההכנסה שאינה עולה על 270,000 ש"ח (הפרשה מרבית - 18,900 ש"ח וניכוי מרבי של - 12,150 ש"ח).

תקרה להפרשות לעצמאי שהוא גם שכיר

הוגבלו התשלומים המותרים בניכוי לקרן השתלמות לעצמאי שיש לו גם הכנסה ממשכורת שבגינה מפריש מעבידו סכומים לקרן השתלמות.
הסכומים שיוותרו לניכוי לעצמאי כאמור בגין תשלומיו לקרן השתלמות כעצמאי, ייקבעו בהתאם להכנסותיו כעצמאי (עד לתקרת ההכנסה כמובהר לעיל) לאחר הפחתת המשכורת שבגינה הפריש לו מעבידו כספים לקרן השתלמות בשנת המס.

תנאים למשיכה

משיכת כספים מקרן השתלמות פטורה ממס לאחר פטירה, ובחיי בעל החשבון - לאחר חלוף 6 שנים ממועד התשלום הראשון לקרן (ולגבי גבר ואישה בגיל פרישה ומעלה ובמקרה של שימוש לצורכי השתלמות מוכרת - לאחר חלוף 3 שנים). לעניין זה, תחילת התשלום לקרן השתלמות יכול להיחשב סוף החודש שלגביו שולם התשלום הראשון, אך לא לפני תחילת שנת המס שבה שולם, ובלבד שמדובר לצורך השתלמות עד לסכום הזכאות ובתנאי שההשתלמות נועדה לשמירת רמתו המקצועית בתחום עיסוקו או משלח ידו.

שיעורי מס החלים בעת פדיון קרן השתלמות

ריבית ורווחים בגין הפקדות החל מיום 1.1.2003 יחויבו בשיעור מס של 20% / 25% בהתאם לחלוקת תקופת הצבירה של הריבית והרווחים עד ולאחר יום התחילה (1.1.2012).

יחד עם זאת, יחול פטור ממס במקרים כדלקמן:

עמית שכיר

- יחול פטור מלא בגין התשואה הנובעת מהפקדות לקרן השתלמות עד ליום 31.12.2002, ובלבד שמשויכת ההפקדות נעשתה במועדים כפי שצוינו לעיל.
- ביחס לתשואה בגין הפקדות שיבוצעו החל מיום 1.1.2003 - יחול פטור ממס על הפרשי ההצמדה והרווחים שמקורם בתקרה המוטבת (שכר של 15,712 ש"ח לחודש) ובלבד שמשויכת ההפקדות נעשתה במועדים כפי שצוינו לעיל.

עמית עצמאי וחבר קיבוץ

- יחול פטור מלא בגין התשואה הנובעת לעצמאי מהפקדות לקרן השתלמות עד ליום 30.11.2002 (לחבר קיבוץ עד ליום 31.12.2002), ובלבד שמשויכת ההפקדות נעשתה במועדים כפי שצוינו לעיל.
- ביחס לתשואה בגין הפקדות שיבוצעו החל מיום 1.12.2002 - יחול פטור ממס על הפרשי ההצמדה והרווחים שמקורם בהפקדה המוטבת (18,900 ש"ח לשנה בשנת 2022 ללא תלות בהכנסה החייבת) ובלבד שנמשכו במועדים כפי שצוינו לעיל.

ה. נתוני יסוד לחישוב המס המגיע לשנת המס 2022

להלן מדרגות המס, נקודות הזיכוי, הנחות סוציאליות, פטורים המתייחסים לפיצויי פרישה, קצבה וכו' לשנת המס 2022:

מדרגות ההכנסה ושיעורי המס

מדרגות ההכנסה ושיעורי המס על הכנסות מיגיעה אישית בשנת המס 2022, הינם כדלקמן:

מס מצטבר	הכנסה מצטברת	מס בכל שלב	שיעור המס	הכנסה
ש"ח	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
7,740	77,400	7,740	10	עד 77,400
12,427	110,880	4,687	14	מ- 77,401 עד 110,880
25,867	178,080	13,440	20	מ- 110,881 עד 178,080
47,368	247,440	21,501	31	מ- 178,081 עד 247,440
140,986	514,920	93,618	35	מ- 247,441 עד 514,920
210,696	663,240	69,710	47	מ- 514,921 עד 663,240
			50	מכל שקל נוסף מעל 663,240

(כולל מס יסף)

לעניין זה נקבע כי:

- הכנסה מדמי שכירות בידי אדם או בידי מי שהיה בן זוגו בעת פטירתו, מהשכרת נכס ששימש בידי להפקת הכנסה מיגיעה אישית מעסק או ממשלח יד, במשך 10 שנים לפחות לפני תחילת ההשכרה, תחשב כהכנסה מיגיעה אישית.
- שיעורי המס ההתחלתיים (של 10%, 14% ו- 20%) יחולו גם על הכנסה חייבת מכל מקור בידי מי שמלאו לו 60 שנים בשנת המס.

מדרגות ההכנסה ושיעורי המס על הכנסות שאינן מיגיעה אישית בשנת המס 2022, הינם כדלקמן:

מס מצטבר	הכנסה מצטברת	מס בכל שלב	שיעור המס	הכנסה
ש"ח	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
76,706	247,440	76,706	31	עד 247,440
170,324	514,920	93,618	35	מ- 247,441 עד 514,920
240,034	663,240	69,710	47	מ- 514,921 עד 663,240
			50	מכל שקל נוסף מעל 663,240

(כולל מס

יסף)

נקודות זיכוי - שנתי

- עובדים תושבי ישראל זכאים ל 2.25 נקודות זיכוי. אישה עובדת זכאית לחצי נקודת זיכוי נוספת.
- שווי נקודת זיכוי אחת - 2,676 ש"ח .
  - שווי 2.25 נקודות זיכוי - 6,021 ש"ח (לגבר תושב ישראל).
  - שווי 2.75 נקודות זיכוי - 7,359 (לאשה עובדת תושבת ישראל או עובדת זרה).

הכנסה מזכה - שנתי

- "הכנסה מזכה" כמשמעותה בסעיפים 47 ו-45 א לפקודה :

ש"ח	106,800	לגבי הכנסת עבודה
ש"ח	151,200	לגבי הכנסות שאינן מעבודה
		- תשלום במעמד עצמאי לקופת גמל לקצבה - חובת מינימום הפקדה לקופת גמל לקצבה (מהווה 16% מהשכר הממוצע במשק).
ש"ח	20,256	
		- תקרת סכום לחישוב זיכוי 5% מהכנסה חייבת ל"עמית מוטב" בגין תשלומי לקופת גמל
ש"ח	213,600	
		- תקרת סכום "הכנסה נוספת" לעניין זיכוי בגין תשלומים לקופת גמל או לקצבה
ש"ח	267,000	
		- רצפת התשלום המזערי לבטוח חיים המזכה בזיכוי של 25%
ש"ח	2,076	לעמית שאינו מוטב
ש"ח	2,076	לעמית מוטב

התקרה השנתית להפרשות לפיצויים בשל חבר בעל שליטה המוכרת כהוצאה: 12,640 ש"ח.

פיצויי פיטורים - סכומים ששילם מעביד של עובד בעבורו לקופת גמל לקצבה, על חשבון מרכיב הפיצויים העולים על סך של 34,900 ש"ח יראו כהכנסת עבודה של העובד במועד בו שולמו לקופת הגמל.

תקרת סכומי מענק הפרישה הפטורים ממס

תקרת הסכום הפטור הינה כדלקמן:

<u>מועד התשלום</u>	<u>תקרת הסכום הפטור</u>
ינואר- דצמבר 2022	12,640 ש"ח לכל שנת עבודה.

סכום המענק הפטור ממס עקב מוות הינו: 25,290 ש"ח לכל שנת עבודה.

הטבות הניתנות על ידי מעבידים

כעקרון, אין פטור בגין הנחות ומתנות שקיבל עובד ממעבידו. לפנים משורת הדין, מסכימה נציבות מס הכנסה שמתנה בסכום סביר שנותן מעביד לעובדו לרגל אירוע אישי בלבד (חתונה, לידת ילד, בר מצווה) לא תיחשב כהכנסת עבודה, וההוצאה תוכר למעביד בגבולות הסכום המותר בניכוי לגבי מתנות לספקים וללקוחות בשל קשר עסקי. לפיכך, בשנת המס 2022 תותר בניכוי הוצאה מסוג זה בסכום של 220 ש"ח. הסכום החורג מסך של 220 ש"ח מהווה הוצאה עודפת המחייבת תשלום מקדמת עודפות בהתאם.

זיכויים בשל הוצאות רפואיות והוצאות להחזקת בן משפחה במוסד

ינתן זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הוצאות להחזקת בן משפחה במוסד של בן זוג, הורה או ילד משותקים לחלוטין וכיו"ב, בשל סכומים ששולמו העולים על 12.5% מההכנסה החייבת. התרת הזיכוי כפופה למגבלת הכנסה חייבת של נטול היכולת ובן זוגו. לחילופין, ניתן לקבל 2 נקודות זיכוי בגין כל ילד נטול יכולת.

תשלומים לביטוח לאומי בשל הכנסה שאינה ממשכורת

ניכוי מההכנסה בשיעור של 52% מהתשלומים לביטוח לאומי שבוצעו בפועל עד 31.12.2022 (לא כולל דמי בריאות). הניכוי אינו ניתן בשל הפרשי הצמדה וקנסות המשתלמים על פיגור בתשלומים.

ריכוז נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע מיחיד לשנת המס 2022

הנחות סוציאליות (סכום שנתי בש"ח אם לא צוין אחרת):

103,920	- סכום תקרת "קצבה מזכה"
54,036	- סכום הקצבה המרבי הפטור ממס (52% מקצבה מזכה)
	- תקרת השכר החודשית להפרשות המעביד לקצבה מכספי תגמולים הפטורה ממס (פעמיים וחצי השכר הממוצע במשק)
26,378	
188,544	- המשכורת המרבית שההפרשה בעדה לקרן השתלמות פטורה מזקיפת הכנסה לעובד
270,000	- "הכנסה קובעת" לקרן השתלמות לעצמאים
5,300 לחודש	- "שכר מינימום" לצורך משיכה בפטור מקופת גמל

התאמת סכומים שונים (סכום שנתי בש"ח אם לא צוין אחרת):

סכום פטור בש"ח	הכנסת עיוור או נכה שנקבעה לו נכות 100% או נכות של 90% לפחות מחמת שלקה באיברים שונים והאחוז האמור הוא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באיברים השונים שבלעדיו היה נקבע אחוז נכות של 100% לפחות, כמפורט להלן:
0	- נקבעה נכות עד-עד 184 יום
75,360	- 185 - 364 יום חלק יחסי עד לתקרה של
628,800	- 365 יום ומעלה חלק יחסי עד לתקרה של כשהיא מוכפלת במספר ימי הפטור ומחולקת ב-365
0	- פטור מהכנסה שלא מיגיעה אישית - עד 184 יום
75,360	- 185 - 364 יום חלק יחסי עד לתקרה של
75,360	- 365 יום ומעלה חלק יחסי עד לתקרה של כשהיא מוכפלת במספר ימי הפטור ומחולקת ב-365
309,960	- פטור מהכנסה מריבית בשל פיקדון שמקורו בפיצויים עבור נזקי גוף בלבד עד לתקרה של
138,240 עד	- זיכוי משכר משמרת שנייה או שלישית - 15% משכר המשמרות
	- מי שהכנסתו עולה על 138,240 ש"ח לא יהא זכאי להטבה בשל חלק ההכנסה העולה על סכום זה
184,246	- משכורת מרבית שמלכ"ר משלם - הפטורה ממס שכר

הוצאות עודפות ואחרות:

80% מההוצאות	- כיבוד קל במקום העסק (הן לאורחים המבקרים במקום העיסוק והן לעובדים).
220 לאדם בשנה	- מתנות בשל קשר עסקי (לרבות לעובד בשל אירוע אישי - לפי חוזר הנציבות)
	(אם ניתנה בחו"ל - עד ל-15 דולר ארה"ב לאדם לשנה).
1,830 לחודש	- הוצאות לינה בגין שכר דירה באזור פיתוח (על פי אישור מיוחד) - לחודש
340 ליממה	- הוצאות שהיה למומחה המוזמן מחו"ל
340 ליממה	- הוצאות שהיה לעיתונאים וספורטאים זרים

תרומות:

190	- הסכום המזערי המזכה בזיכוי
9,517,000	- הסכום המרבי המזכה בזיכוי
	או 30% מההכנסה החייבת - הנמוך מבניהם
8,280 לחודש	- פיצויי הלנת שכר הפטורים ממס אם השכר לא עלה בחודש כלשהו ב-24 החודשים שקדמו על

תקרת הכנסה חייבת של נטול יכולת:

277,000	- נטול היכולת ובן זוגו
---------	------------------------

שווי השימוש ברכב צמוד בשנת המס 2022**רכב שנרשם לראשונה מיום 1.1.2010 (המודל הלינארי):**

החל משנת המס 2010 מחושב שווי השימוש ברכב צמוד, בנוגע לכלי רכב שנרשמו לראשונה מיום 1.1.2010, כשיעור מתוך מחיר המכירון של הרכב בהיותו חדש. שיעור שווי השימוש החודשי בשנת 2022 הינו 2.48%.

תקרת מחיר המכירון לעניין חישוב שווי השימוש הינו 518,190 ש"ח.

רשות המסים מפרסמת באתר האינטרנט שלה את הסכומים של זקיפת שווי השימוש לכל דגם רכב.

רכב שנרשם לראשונה לפני 1.1.2010:

להלן מובאים סכומי שווי השימוש ברכב המעביד אשר הועמד לרשות העובד (רכב צמוד) שיש לזקפו ממשכורת ינואר 2022:

קבוצת המחיר ברכב היא הקבוצה הנקובה ברישיון הרכב ואם לא נקבעה כאמור, לפי קבוצת המחיר שנקבעה לרכב מסוגו ומאותה שנת ייצור ברשימות של משרד התחבורה. אם לא נקבע כאמור, יראו את הרכב כמשתייך לקבוצה הראשונה.

קבוצת מחיר מספר	שווי שימוש לחודש
1	2,800
2	3,030
3	3,900
4	4,680
5	6,470
6	8,390
7	10,790
אופנוע L3 (*)	930

(*) שנפח מנועו עולה על 125 סמ"ק והספק מנועו מעל 33 כוח סוס.

הפחתה בסכום שווי השימוש לרכב היברידי

הפחתת שווי השימוש עבור רכב היברידי שאיננו נטען מרשת החשמל תעמוד בשנת 2022 על 500 ש"ח לחודש. ברכב היברידי שנטען מרשת החשמל (פלאג אין) - 1,000 ש"ח לחודש וברכב חשמלי - 1,200 ש"ח לחודש.

הפחתה זו חלה גם על כלי רכב שנרשמו לראשונה מיום 1.1.2010 וגם על כלי רכב שנרשמו לראשונה לפני 1.1.2010.

מיסוי שווי שימוש ברכבי מאגר - הנחיית רשות המסים מיום 21 באוקטובר 2014

רשות המסים עדכנה את הנחיותיה לעניין זקיפת שווי השימוש לעובדים ברכבי מאגר של מעביד, אשר נלקחו הביתה על ידי העובד, לאחר שסיים את עבודתו בשעה החורגת משעות העבודה הרגילות (או מתחיל למחרת את יום העבודה בשעה שכוז), בהתאם להסכם פשרה בין רשות המסים לעובדי סגל המחקר ברפא"ל.

התנאים ליישום נוסחת החישוב של זקיפת שווי יחסי מסכום השווי החודשי המלא הינם, בין השאר: הרכב אינו מוצמד לעובד ספציפי, לעובד לא הוצמד רכב אחר, הרכב אינו נותר בידי העובד ללילה יותר מ- 10 ימים בחודש קלנדרי ו- 100 ימים בשנה, מדובר במאגר כלי רכב לפעילות שוטפת, הרכב נותר ברשות העובד למשך שעות הלילה בלבד, וכן לא בסופי שבוע, חגים, ימי מחלה ועוד, הרכב מועמד לשימוש העובד באופן אקראי, ועוד על המעביד חלה חובת תיעוד.

חישוב המס במסלולי הכנסות משכירות דירות למגורים בארץ

1. פטור ממס עד תקרה חודשית - בשנת 2022 תקרת הפטור החודשית הינה 5,196 ש"ח.
2. מסלול מס מופחת של 10% מסך ההכנסה ברוטו ללא קביעת תקרה - מי שבחר במסלול זה, לא זכאי לנכות פחת או הוצאות אחרות ולא זכאי לקיזוז, זיכוי או פטור על דמי השכירות. יש לשים לב שבחישוב השבח החל במכירת הדירה יתווסף לסכום התמורה הפחת שהיה ניתן לנכות אלמלא האיסור לניכוי פחת במסלול זה. במסלול זה יש לשלם את חבות המס עד ליום 31 בינואר 2023, תשלום המס המשולם אחרי מחויב בריבית והצמדה.
3. מסלול חייב - במסלול זה משולם מס מלא על ההכנסה נטו, לאחר ניכוי הוצאות ופחת. המס משולם לפי מדרגות המס השוליות להכנסות שאינן מיגיעה אישית החל משיעור מס של 31%. מעל גיל 60 מדרגות המס, כמו בהכנסה מיגיעה אישית החל משיעור מס של 10%.

חישוב המס במסלולי הכנסות משכירות דירות למגורים בארץ (המשך)

ביום 7 בפברואר 2018 פרסמה רשות המיסים טיוטת חוזר לאור פסק הדין בעניין לשם ובירן בהתאם לטיוטת החוזר, כאשר ההכנסה מופקת באופן נמשך, שיטתי ותדיר ומתקיים קשר ישיר בינה לבין היגיעה האישית וההון האנושי של הנישום או שלוחיו, וכאשר השכרת ריבוי דירות מצריכה היערכות מערכתית, יש בכך כדי לספק אינדיקציה משמעותית להתקיימות עסק של השכרה. אי לכך, לעמדת הרשות, הכנסה מהשכרה של עד 5 דירות מגורים תיחשב כהכנסה פאסיבית. השכרה של למעלה מ-5 דירות מגורים ופחות מ-10 דירות תיבחן בהתאם למבחנים השונים שהובאו בטיטת החוזר ועל פיהם יוכרע אופייה כהכנסה מעסק או כהכנסה פאסיבית. הכנסה מהשכרה של 10 דירות מגורים ומעלה תסווג ככלל כהכנסה מעסק כאשר, על נישום הטוען אחרת, מוטל נטל משמעותי לשכנע כי מתקיימות בעניינו נסיבות מיוחדות החורגות מן הכלל.

נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2022

להלן ריכוז הנתונים לתאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2022 לצורך הכנת הדוח המותאם לצורכי מס לשנת המס 2022:

- כיבודים במקום העסק

יותר בניכוי 80% מההוצאות שהוצאו לכיבוד קל ב"מקום העיסוק" של הנישום. לעניין זה, "מקום העיסוק" - המקום בו מנהל הנישום דרך קבע את עיסוקו. כ"כיבוד קל" ייחשבו שתייה קרה וחמה, עוגיות, פירות וירקות וכיו"ב פרטי מזון קלים הניתנים לאורח, המבקר במקום העסק לצרכים עסקיים. הוצאות כאמור יוכרו גם לגבי עובדים. לא יכללו בגדר "כיבוד" ארוחות הניתנות לאורח, לרבות ארוחות עסקיות - ארוחות אלה לא יותרו בניכוי, למעט ניכוי הוצאה סבירה בשל אירוח אדם מחו"ל.

- רוחות עובדים - טובת הנאה אשר לא ניתנת לייחוס

על פי הנחית רשות המיסים, ובהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לראות באירועים שבהם טובת הנאה לעובדים אינה ניתנת לייחוס באופן ישיר, ככאלו שבהם טובת המעביד גוברת על טובת העובד. במקרים אלו אין צורך לזקוף שווי לעובדים.

- אירוח

הוצאות בשל אירוח בארץ, אינן מותרות בניכוי כלל, פרט להוצאות אירוח אורחים מחו"ל המותרות בניכוי ללא תקרה, במידה שהן סבירות ונוהל לגביהם הרישום הנדרש (שם האורח והארץ ממנה הגיע, מספר ימי האירוח ונסיבותיו, הקשר לספק וסכום ההוצאה).

- מתנות

1. בגין קשר עסקי - עד ל- 220 ש"ח לאדם לשנה.
2. לתושבי חוץ - עד ל- 15 דולר של ארה"ב לאדם לשנה.
3. מתנה לעובד - לרגל אירוע אישי (חתונה, לידת ילד, בר-מצווה) תותר בניכוי, מבלי שתחשב הכנסת עבודה, בגבולות הסכומים שבסעיף 1 לעיל.

- הוצאות אש"ל בארץ לתושב ישראל

החל מ-1 בינואר, 2011 בוטלה ההכרה בהוצאות אש"ל בארץ כהוצאה מוכרת.

- הוצאות שהייה בארץ לעובד המוזמן מחו"ל

הוצאות שהייה של עובד תושב חוץ - "מומחה חוץ" או "מרצה אורח" בישראל - יותרו בניכוי לתקופה של 12 חודשים, בגבולות שלהלן:
הוצאות דיור - יותרו במלואן
הוצאות אש"ל - סכום שלא יעלה על 340 ש"ח שהוציא בעד ארוחות בשל כל יום שהייה בישראל.

בהתאם להנחיות רשות המיסים לא נדרשים מסמכים לאימות ההוצאה בשל ארוחות, אך אם נוכח פקיד השומה כי המומחה לא הוציא את אותן הוצאות - הנ"ל לא יותרו בניכוי.
הוצאות טיסה יותרו בניכוי כנגד קבלות.
למותר לציין כי בתקופה של 12 החודשים, תושב החוץ לא יהא זכאי לנקודות הזיכוי שמקבל תושב ישראל.

נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2022 (המשך)

- הוצאות נסיעה ואש"ל בחו"ל

ההוצאה תותר בניכוי אם הנסיעה והשהייה היו הכרחיים לייצור ההכנסה.

סכומי ההוצאות שיתרו בניכוי בשנת המס 2022 - הינם כדלקמן:

א. הוצאות טיסה

הוצאה עבור כרטיס במחלקת תיירים או עסקים - תותר במלואה.

הוצאה עבור כרטיס במחלקה ראשונה - תותר עד לגובה מחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה

טיסה.

ב. הוצאות לינה

בנסיעה אשר כללה עד 90 לינות - עבור 7 הלינות הראשונות יוכרו כל ההוצאות או 313 דולר ללינה, לפי הנמוך (לפי קבלות).

עבור שאר הלינות בתקופה הנ"ל - אם מחיר כל לינה לא עלה על 137 דולר תותר כל ההוצאה. אם ההוצאה עלתה על 137 דולר, יוכרו 75% מסכום ההוצאה אך לא פחות מ- 137 דולר ולא יותר מ- 313 דולר ללינה.

בנסיעה אשר נמשכה יותר מ-90 לינות - יוכרו ההוצאות לפי קבלות אך לא יותר מ- 137 דולר ללינה עבור כל הלינות. לעניין זה, שתי נסיעות או יותר שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות, ייחשבו כנסיעה אחת. נראה כי ימי השהייה בארץ לא יובאו בחשבון מספר הלינות.

ג. הוצאות אש"ל

אם נדרשו הוצאות לינה - 88 דולר לכל יום שהייה. אם לא נדרשו הוצאות לינה - 147 דולר לכל יום שהייה ללא הבדל בתקופת השהייה בחו"ל.

ד. הוצאות בגין שכירת רכב

הסכום שיותר בניכוי יהיה הסכום שהוצא בפועל בגין שכירת רכב לפי קבלות אך לא יותר מ- 69 דולר ליום. לפי עמדת שלטונות מס הכנסה הסכום הנ"ל כולל את כל ההוצאות לרכב, לרבות דלק וכל הוצאה אחרת.

ה. הוצאות בשל חינוך ילדים

לגבי התרת הוצאות לחינוך ילדים בשל שהייה בחו"ל בתקופה רצופה העולה על 10 חודשים: הוצאות אלו יותרו בניכוי (גם בשל תקופת 10 החודשים הראשונים) בשל ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה בשנת המס, בסכום שלא יעלה על 784 דולר לחודש לכל ילד. הנציב רשאי להגדיל את הסכום האמור בהתחשב במקום המגורים ובתנאי הלימוד.

ו. הוצאות עסקיות אחרות

הוצאות עסקיות אחרות שנעשו בחו"ל כגון: טלפונים, אירוח ספקים או לקוחות וכיוצ"ב (כנגד קבלות) מותרים בניכוי ללא כל הגבלה.

ז. שינוי סכומים ועדכונים

לגבי נסיעה לארצות: אוסטרליה, אוסטרליה, איטליה, איסלנד, אירלנד, אנגולה, בלגיה, גרמניה, דובאי, דנמרק, הולנד, הונג קונג, בריטניה, טיוואן, יוון, יפן, לוקסמבורג, נורווגיה, ספרד, עומאן, פינלנד, צרפת, קאטר, קוריאה, קמרון, קנדה, שבדיה ושוויץ - הוקנתה סמכות לנציב מס הכנסה להגדיל את הוצאות הלינה והשהייה בהן המותרות בניכוי ב- 25%.

ח. עדכון סכומים

הסכומים הנקובים לעיל בדולרים מתואמים בכל 1 בינואר של כל שנה בהתאם לשיעור עליית המדד בארצות הברית (לפי מדד "ידוע").

- הוצאות לינה (כולל ארוחת בוקר)

הוצאות לינה בתפקיד תותרנה בניכוי רק אם הלינה נעשתה במרחק של 100 ק"מ ומעלה ממקום העיסוק הקבוע, או ממקום המגורים (למעט מקרים חריגים באישור פקיד השומה).

על הוצאות כאמור תחול תקרה ברמת ההוצאה הנקבעת בחו"ל החל מהלינה השמינית ואילך, כשהיא מתורגמת לשקלים לפי השער היציג הידוע במועד הלינה.

להלן סכומי התקרה:

לינה שעלותה נמוכה מ- 137 דולר - כל ההוצאות.

לינה שעלותה גבוהה מ- 137 דולר - 75% מההוצאה, אך לא פחות מ- 137 דולר ולא יותר מ- 235 דולר.

לעניין זה, "הוצאות לינה" - לרבות ארוחת בוקר הכלולה במחיר הלינה.

נדגיש כי כל האמור לעיל לא יחול על לינה שהוציא הנישום לצורך השתתפות בכנס בתחום עיסוקו.

- הוצאות ביגוד

הוצאות ביגוד (כולל נעליים) יותרו כדלקמן:
אם לא ניתן להשתמש בביגוד לשימוש פרטי (כגון: סרבל טייסים, חלוק אחיות, גלימה שחורה של עו"ד, קסדה וכיו"ב) ההוצאה תותר במלואה.
אם ניתן להשתמש בביגוד גם שלא לצרכי עבודה (כגון: חליפת מדים ייצוגית גם אם סמל העסק מוטבע בה) יותרו לניכוי 80% בלבד מההוצאה.
נקבע כי "בגדים המשמשים לצרכי עבודה" הינם אלה שניתן לזהות בהם באופן בולט את ההשתייכות לעסק, או שעל פי דין קיימת חובה ללבושם. אם לא מתקיימים תנאים אלה אזי אין מדובר ב"ביגוד לצרכי עבודה".
נדגיש כי אם ביגוד ממומן ע"י מעביד עבור עובדיו, הוא ייחשב כטובת הנאה (אם אין מדובר בבגד המשמש לצרכי עבודה) ששוויה ייזקף להכנסת העובד, ויחולו כל הכללים החלים על משכורת.

- הוצאות החזקת טלפון שאינו נייד למי שעיקר עיסוקו מביתו

יותר שיחות טלפון לצורכי העסק, הנעשות ממקום המגורים של בעל העסק, או של בעל שליטה בחברה, כדלקמן:

• **שיחות טלפון בארץ**

אם ההוצאה לא עלתה על 24,400 ש"ח לשנה - 80% מההוצאות, או חלק מההוצאות העולה על 2,400 ש"ח כנמוך שבהם.
אם ההוצאה עלתה על 24,400 ש"ח לשנה - חלק ההוצאות העולה על 4,900 ש"ח.
נדגיש כי על-מנת שיותר הוצאות בשל החזקת טלפון במקום המגורים, יש להוכיח כי בית המגורים משמש את עיקר עיסוקו או משלח ידו של הנישום (כאשר משמש רק בחלק מהשנה יותרו ההוצאות באופן יחסי בהתאם).

• **שיחות טלפון לחוץ לארץ**

שיחות טלפון לחוץ לארץ יותרו אם נוהל רישום כנדרש.
להבדיל מהוצאות טלפון בארץ, אין חובה שמקום המגורים ישמש את עיקר עסקו של הנישום, לעניין התרת ההוצאה.

- טלפון נייד

עובד

תקנות מס הכנסה קובעות כי שווי השימוש לכל חודש בטלפון נייד שהועמד לרשות העובד, יהיה מחצית מההוצאה החודשית או 105 ש"ח, לפי הנמוך, והכל בניכוי סכום ההוצאה החודשית ששילם העובד בשל אותו רדיו טלפון נייד. התקנות לא יחולו ביחס לטלפון נייד שניתן להתקשר ממנו למקום העבודה בלבד.

לעניין זה, "הוצאה חודשית" - הוצאות שהוצאו בחודש בשל רדיו טלפון נייד, לרבות הוצאות קבועות. "הועמד לרשות העובד" - ניתן לשימושו האישי של העובד.

משמעות התקנות היא, כי בנסיבות בהן העובד משתף בהוצאות הטלפון הנייד בסכום של 105 ש"ח או יותר, לא ייזקף לו כל שווי בגין הטלפון הנייד.

יובהר כי לא חל שינוי בקשר להוראות מע"מ שפורסמו בעבר ביחס למכשיר סלולארי המותקן ברכב, לפיהן:

באם ניתן לבצע יחוס בין מרכיב פרטי למרכיב עסקי, יש ליישמו.
במידה ואין יכולת ליחוס ספציפי: 1/3 פרטי, 2/3 עסקי.

יצוין כי לדעתנו יש לראות את סכום המע"מ שלא הותר בניכוי, כחלק מ"ההוצאה החודשית" לעניין זקיפת שווי השימוש בטלפון נייד לעובד.

יובהר כי על הכנסה זו יחושבו דמי ביטוח לאומי ומס בריאות.

עצמאי

תקנות מס הכנסה קובעות כי:

לא יותרו בניכוי על בסיס שנתי הוצאות החזקת טלפון נייד המשמש בייצור הכנסה בסכום של 1,260 ש"ח או מחצית מההוצאות, לפי הנמוך.

על אף האמור לעיל, הוצאות מעביד בשל טלפון נייד שהועמד לרשות עובד, יותרו בניכוי במלואן.

לעניין זה, "רדיו טלפון נייד" - למעט רדיו טלפון נייד המותקן באופן קבוע במרכזיה במקום עסקו או משלח ידו של הנישום.

אין להזדקק לתוכן חוזר זה מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה שכן אין מטרת החוזר אלא להפנות את תשומת הלב לאמור בו.

במידה ודרושים לכם הסברים נוספים ו/או הדרכה כלשהי נשמח לעמוד לרשותכם.

לעדכונים שוטפים נוספים ניתן להתעדכן בדף הפייסבוק שלנו

בכבוד רב,

עמית, חלפון
רואי חשבון